

SAMEN WERKEN IN HET GROEN EN NATUUR LAB **19 maart 2019**

De LAB deelnemers (inwoners, ondernemers en organisaties) werken samen aan de activiteiten die voortvloeien uit het GROEN EN NATUUR LAB. De inhoud is door de deelnemers zelf bepaald en tot stand gekomen op basis van twee LABS (11 december 2018 en 19 maart 2019). In deze agenda wordt de laatste stand van zaken beschreven.

Doelstelling:

Samen werken aan innovatie in het groen in Waalwijk. Zowel in Nederland als in de rest van de wereld vindt er veel innovatie in het groen plaats. Wat zijn de mogelijkheden in Waalwijk?

De deelnemers hebben aangegeven dat er kansen en uitdagingen liggen op:

- Meer biodiversiteit o.a. met bloemenweides in plaats van gazons, bloemen in de bermen en ecologisch groenbeheer
- Vergroenen van schoolpleinen, binnen en buiten school met elkaar verbinden.
- Voorbeeldstraat inrichten
- Stadhuis en bedrijventerreinen vergroenen.
- Natuurinclusief bouwen
- Communicatie, educatie, voorlichting over (belang) van ander groen onderhoud
- Groen loket gemeentehuis
- Duurzaamheidsmarkt
- Meer waterputten, regentonnen
- Gebruik maken van braakliggend grond (bijv voedselbossen, bewoonde wildernis)

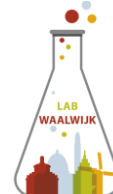
Het GROEN EN NATUUR LAB werkt aan vier sporen:

1. Meer biodiversiteit
2. Vergroenen van schoolpleinen
3. Voorbeeldstraat inrichten
4. Vergroenen van bedrijventerreinen en natuur inclusief bouwen

Activiteiten

1. Meer biodiversiteit

Meer biodiversiteit ontstaat als er meer ruimte wordt gegeven aan de natuur bijvoorbeeld door het creëren van bloemenweides waardoor meer dieren o.a. bijen kunnen leven. Dit betekent ander, ecologisch groen onderhoud maar ook communicatie, educatie en voorlichting is belangrijk omdat mensen een nette, aangeharkte uitstraling verwachten.

Een eerste stap kan zijn om een aantal gazons om te vormen naar bloemenweides, bijvoorbeeld in parken of langs toegangswegen en waterpartijen.

Vanuit het LAB wordt er gewerkt aan een eerste inventarisatie waar de biodiversiteit versterkt kan worden. De deelnemers zijn de wijken in geweest en hebben Waalwijk ingedeeld aan de hand van een stoplichtmodel. Een soort SWOT analyse. De gele en groene gebieden bieden kansen voor biodiversiteit waarbij met name de groene gebieden kansrijk zijn. Op basis daarvan willen de deelnemers een stappenplan opstellen waarin proeven en testen worden opgezet. Zo zijn er een aantal parels zoals het Wandelpark, de Wereldboom, de Vest Waspik en de spoorzone die zeer kansrijk zijn. Hiermee wordt waar mogelijk contact gezocht om samen te werken. De Wereldboom wil ook aan de slag met een voedselbos. In het LAB is het contact voor samenwerking gelegd.

De SWOT analyse wordt omgezet naar GIS systeem (Geografisch Informatie Systeem) waaruit de natuurwaardes blijkt. Interessant is om daarna een vergelijking te maken met de resultaten van de Klimaatstresstest. Dit kan helpen om prioriteiten te stellen. De eerste inventarisatie wordt met de ambtenaren besproken. Daarnaast kan er een gesprek plaats vinden met ORBIS die het project uitvoert Natuur in de wijk. Naast nestkastjes kunnen zij ook bloemenmengsels beschikbaar stellen.

Aandachtspunten:

- *Kijk of er al enkele concrete suggesties zijn waar bloemenweides eenvoudig gerealiseerd kunnen worden. Een aantal deelnemers wil actief aan de slag.*
- *De gemeente geeft duidelijkheid wat er nu al gebeurt op het gebied van groen en natuur (zie bijlage) en zorgt voor de vergelijking met de resultaten van de Klimaatstresstest.*
- *Er wordt meer ingezet op communicatie vanuit de gemeente waaronder via de website Natuurlijk Waalwijk. Hier wordt ook het overzicht geplaatst van alles wat er nu al gebeurt in Waalwijk. Een idee is om ook een foto prijsvraag er aan te koppelen: Waar is dit? om meer aandacht te generen voor het groen in Waalwijk.*

2. Vergroenen van schoolpleinen

Er is een subsidieregeling voor het vergroenen van schoolpleinen maar er wordt nog niet door alle scholen gebruik van gemaakt. Dit terwijl een groene omgeving voor kinderen en de buurt zeer belangrijk is. Kunnen we een soort plan de campagne maken om het in te passen in het onderwijs? Dat we een soort van club oprichten van ouders, ambtenaren, enthousiastelingen en ondernemers die aan de slag gaan om draagvlak te creëren bij meerdere scholen. De mogelijkheid om deel te nemen aan de subsidieregeling is door de gemeente al op diverse manieren bij de scholen onder aandacht gebracht.

In Waalwijk zijn er vijf scholen die werken aan het vergroenen van schoolpleinen, namelijk de Baardwijkschool, Villa Vlinderhof, de Koningschool, de Theresiaschool en basisschool Besoyen. De LAB deelnemers willen ook de andere scholen in Waalwijk stimuleren om ermee aan de slag te gaan. Het idee is om hierbij aan te sluiten bij de opening van het nieuwe schoolplein van basisschool Besoyen. Dit biedt een eenvoudige kans op ook andere scholen te enthousiasmeren. En daarnaast willen ze het draagvlak vergroten o.a. door een krantenartikel hierover te schrijven. De JOGG regisseur van de gemeente Waalwijk heeft al ervaring bij het vergroenen van schoolpleinen. Hij kan ook andere scholen helpen met de subsidieaanvraag zodat we ook praktische ondersteuning kunnen bieden.

De werkgroep heeft deze week een overleg met basisschool Besoyen om te kijken hoe zij hierin kunnen samenwerken. Een ander LAB deelnemer sluit ook aan bij deze werkgroep. Hij heeft ervaring in Oosterhout hiermee. Zo blijkt het ook belangrijk om educatie van de

kinderen mee te nemen zodat ze ook zuinig met de spullen omgaan op het nieuwe groene schoolplein.

Aandachtspunten:

- *Wat kunnen we van de scholen leren die er al mee werken? Probeer dit ook mee te nemen. Met creatieve oplossingen kan de eigen bijdrage vanuit de school worden georganiseerd. Theresiaschool heeft hiervoor bijvoorbeeld een sponsoractie georganiseerd. De school blijft eigenaar van het proces.*
- *Op 18 april is de informatiebijeenkomst Samentuin Vrijhoeve voor buurtbewoners en andere geïnteresseerden. Op deze avond bespreken we onze plannen met de Samentuin op de beoogde locatie. De LAB deelnemers zijn van harte welkom.*

3. Voorbeeldstraat

De LAB deelnemers willen een voorbeeldstraat in Waalwijk inrichten die laat zien wat de mogelijkheden van groen en duurzaamheid zijn. Denk aan woningen met een warmtepomp, zonnepanelen, ledverlichting, hergebruik van water, collectief afvalpunt, collectief parkeren en opladen van auto's en een uitleenstation voor leenauto's, scooter, fietsen en materialen. En aan omgevingen waarbij op straatniveau veel ruimte is voor te spelen, lopen en fietsen omringd door zo veel mogelijk en divers mogelijk groen zodat het ook water en hittebestendig is. Sociale cohesie, veiligheid en gezondheid zijn andere elementen die hierin terugkomen.

De LAB deelnemers willen een kader voor een 'groen en klimaatbestendige straat' opstellen. Dit kader kan vervolgens worden gebruikt bij herinrichtingen. Op dit moment werken ze aan een probleemformulering waarna een stageopdracht voor een profielwerkstuk onder een aantal scholen kan worden uitgezet. Er is voortaan ook een stedenbouwkundige van de gemeente Waalwijk aangesloten bij deze werkgroep. Zij is ook bereid om de scholieren te begeleiden bij de opdracht. Daarnaast willen de LAB deelnemers ook een aantal huidige herinrichtingsplannen bekijken en bespreken aan de hand van dit kader.

Aandachtspunten:

- *Mogelijk kunnen er vanuit het Integraal Uitvoerings Plan (IUP) een aantal projecten hiervoor worden geselecteerd. De keuze in welke projecten wordt met de gemeente afgestemd.*

4. Vergroenen van bedrijventerreinen en natuur inclusief bouwen

Bedrijventerreinen bieden veel mogelijkheden voor groen maar helaas wordt dit niet altijd benut. Met natuurinclusief bouwen, worden nieuwe gebouwen bijvoorbeeld voorzien van neststenen voor vogels en vleermuizen. Alleen zie je vaak dat kennis op dat vlak ontbreekt en dat mensen onbekend zijn met de mogelijkheden. Welke materialen en tools zijn er eigenlijk voor handen voor het vergroenen van bedrijventerreinen? Door een samenwerking op dit vlak tot stand te brengen, geef je mensen de kennis en tools om ermee aan de slag te gaan.

De LAB deelnemers willen een workshop organiseren met een mix van ondernemers, gemeente en kennisinstanties. Ook parkmanagement is een belangrijke speler hierin. Het idee is om 1 of 2 bedrijven een voorbeeldfunctie in Waalwijk te laten vervullen. Bol.com kan de ambassadeursrol in deze vervullen. Misschien ook de gemeente? De LAB deelnemers hebben al enkele contacten gelegd waaronder met een expert, een aantal ondernemers en parkmanagement. Zij gaan nu aan de slag met de verdere uitwerking daarvan. Het probleem bij het vergroenen van bedrijventerreinen is dat het open terreinvlak beperkt is en dat daken veelal waarschijnlijk te licht zijn voor groene daken maar een vergroeningsplan in samenwerking met elkaar biedt wellicht wel

mogelijkheden. In het Duurzaam Waalwijk LAB is dit onderwerp ook aan bod gekomen vanuit het bredere duurzaamheidsvraagstuk. Zij willen ook kijken of zij interesse hierin bij bedrijven kunnen polsen, bijvoorbeeld met een enquête. Misschien kunnen de deelnemers hierin samenwerken. Deze vraag is zowel bij de LAB deelnemers van het Duurzaam Waalwijk LAB als bij de LAB deelnemers van het Groen en Natuur LAB uitgezet. De gemeente zal er in ieder geval voor zorgen dat beide werkgroepen goed zijn geïnformeerd over elkaars ideeën en activiteiten zodat er afstemming kan plaatsvinden.

Aandachtspunten:

- Kan Bol.com de volgende keer toelichten hoe zij werken aan duurzaamheids- en vergroeningsvraagstuk? Hun gebouw is, wordt bijvoorbeeld circulair gebouwd.
- Misschien kunnen de LAB deelnemers uit het Duurzaam Waalwijk LAB en het Groen en Natuur LAB samenwerken? Vanuit het Duurzaam Waalwijk LAB kwam het idee om met een enquête bedrijven te benaderen. Hierin kan het vergroenen van bedrijventerreinen een onderdeel zijn waarna er een bijeenkomst (met meerdere workshops?) kan worden georganiseerd om de bedrijven te informeren en te enthousiasmeren voor de mogelijkheden.

Vervolg

- De vier werkgroepen gaan zelf aan de slag met de uitwerking en uitvoering van de plannen en activiteiten. Waar hulp nodig is, kan de gemeente ondersteuning bieden.
- Er wordt een vervolgbijeenkomst door de gemeente georganiseerd in het najaar waarvoor een datumprikker wordt verstuurd. Dan koppelen de verschillende groepen terug waar ze staan.
- De input uit het LAB is ook geborgd in de Groene Agenda die dit najaar ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. Met de Groene Agenda wordt de inzet en het budget van de gemeente vastgelegd. De poll met de ideeën van inwoners voor de Groene Agenda loopt nog tot eind april. Ook de LAB deelnemers kunnen hierin hun stem uitbrengen.

Bijlage Groene projecten in Waalwijk

Gemeente Waalwijk is bewust van de veranderingen die in het openbaar groen moeten komen. Dat is de motor voor de hoeveelheid van de groene projecten die momenteel lopen. Meeste projecten hebben tevens te maken met de duurzaamheidsmaatregelen. Dat weten wij goed in Waalwijk, groen en duurzaamheid zijn goede partners! Hieronder is er een korte samenvatting van de lopende projecten in het groen:

De Groene Agenda

De Groene Agenda is een verzameling van ideeën van inwoners en van de gemeente om de openbare ruimte meer groene kwaliteit te bieden en te werken aan klimaatadaptatie. In november 2018 heeft hiervoor een werkbijeenkomst met inwoners plaatsgevonden. Alle ideeën zijn beoordeeld en voorzien van een reactie waarom die wel of niet in de Groene Agenda zijn komen. Het verslag is te vinden op de website van [NatuurlijkWaalwijk!](#). Een deel van de groene agenda punten is in een [poll](#) terecht gekomen. De inwoners kunnen daarin op de ideeën stemmen die naar hun mening belangrijk zijn. In de tussentijd wordt er gewerkt aan een kostenraming die samen met de ideeën gepresenteerd worden aan de raad in augustus. Daarna worden er afwegingen en behandelingen gemaakt door de college en raad. Dat zal uiteindelijk tot december duren. Het plan is om in 2020 met de Groene Agenda te gaan starten.

Bomenbeleid

Huidige Werkwijze Bomen is voornamelijk een tool om besluiten te nemen met betrekking tot kap van de bomen. Gemeente mist een visie en beleid om voor een duurzaam bomenbestand te zorgen. Daarom is er een start gemaakt met een Bomenbeleid. Het doel is om een beleid op te stellen met sterke en concrete uitgangspunten die hulp bieden om betere toekomstige keuzes te maken en om de bomen beter te beschermen.

Er is een onderzoek gedaan naar de bomenbeleid van diverse gemeentes. Daarbij is er gekeken welke afwegingen de gemeenten hebben gemaakt bij (probleem)situaties. Na de eerste presentaties zijn er een aantal uitgangspunten gevormd en die worden verder uitgewerkt.

Groenbeleidsvisie

De gemeente is bezig om een nieuw groenbeleidsvisie op te stellen. Daarin worden verschillende thema's behandeld die in de gemeente spelen en waar de gemeente in de toekomst mee te maken krijgt. Thema's die er aan bod komen zijn: biodiversiteit, toekomst, beleving en participatie. Uitgangspunten die uit de thema's komen, gaan helpen bij vorming van een gezonde en toekomstbestendige groene omgeving in Waalwijk. Visie zal 10 jaar geldig zijn.

Natuur in de wijk

Dit project maakt zich hard voor de flora en fauna in de stad. Soorten zoals: vleermuizen, vogels en insecten worden geholpen om in de stad te kunnen overleven. Dat wordt gedaan door verschillende nestkasten op te hangen, bosschages en hagen te planten en bloemenmengsels inzaaien. Hierbij spelen de bewoners een actieve rol omdat

de nestkastjes voornamelijk in hun tuinen worden geplaatst. Een ecooloog heeft aan de hand van verschillende factoren gebieden in elke kern uitgekozen, waar het meeste potentie zit om de nestkastjes te plaatsen. Het is een meerjarig project die bestaat uit verschillende fases. In 2019 wordt de focus gelegd op de nulmeting, vergroting van de betrokkenheid bij diverse doelgroepen en uitvoering van de maatregelen. In begin van 2020 worden nog de uitvoeringswerkzaamheden afgerond. Verder in 2020 wordt er nog aandacht besteed aan de vergroting van de betrokkenheid en monitoring. In 2022 wordt de nadruk gelegd op de nazorg en monitoring.

Tiny Forest

Op het moment is de gemeente aan het uitzoeken welke mogelijkheden er zijn voor de Tiny Forests binnen de gemeente. Mogelijk gaat de gemeente zich inschrijven als een mogelijke partner.

Geveltuintjes actie

Een geveltuin is een smal strookje groen langs uw woning, die u aanlegt in het gemeentelijke voetpad. U kunt klim- of leiplanten aanbrengen in de geveltuin, maar ook lager blijvende planten zijn toegestaan.

De gemeente geeft in het voorjaar 200 meter aan geveltuinen weg! Tijdens deze actie legt de gemeente de geveltuin aan inclusief de planten. Het onderhoud van de geveltuin dient u zelf te verzorgen. U kunt kiezen uit 4 verschillende mogelijkheden. Het zijn allemaal plantensoorten die zich niet vasthechten aan gevels dus u moet ze zelf omhoog leiden. Een andere soort mag ook, in dat geval past de gemeente alleen de verharding aan en brengen we tuingrond aan. U koopt en plant dan zelf de planten.

